

TETANUS – STE ŠE ZAŠČITENI?

Kaj je tetanus (mrtvični krč)?

Je nevarna bolezen, ki jo povzroča živčni strup, ki ga izloča bakterija Clostridium tetani. To bakterijo najdemo praktično povsod. Z iztrebki se zanese v zemljo, od tam pa v cestni, hišni prah, na trne vrtnice,...

Bakterija v naše telo vstopi preko rane, ki je najpogosteje majhna. **Posebej nevarne so opekline, globoki vbodi, ognojki, tujki v rani,... torej rane, v katerih je malo kisika.** Tako okolje omogoči, da bakterija preide iz speče oblike (spore) v živo obliko, ki izloča strup. Ta strup se po živcih širi do hrbtenjače in možganov. Med drugim povzroča **povečano mišično napetost, togost, krče.** Če zajame mišice dihal, lahko nastopi zadušitev.

Kako se pred boleznijo zaščitimo?

Cepljenje, preden smo bili izpostavljeni bakteriji, je varno in učinkovito preprečuje bolezen. Oseba, ki ni bila popolno cepljena, se lahko ob poškodbi cepi s tetanusnim imunoglobulinom, ki deluje na strup bakterije takoj, vendar le na tistega, ki še ni vstopil v živčevje. Pomembna je tudi dobra oskrba rane. **Zato pri sumljivih ranah ne odlašajte z obiskom pri zdravniku, posebej če že več kot 10 let niste bili cepljeni.** Čeprav je cepljenje v Slovenji obvezno in se sistematično izvaja od leta 1951, je **pojavnost tetanusa dvakrat višja kot drugje po Evropi.** Ker gre za nevarno in potencialno smrtno bolezen, je važno, da precepljenost izboljšamo.

V Slovenji zadnja leta obolevajo starejše, necepljene osebe, ki so se okužile pri raznih kmečkih opravilih, pri delu na njivah in vrtovih. Večina je imela kronične rane na spodnjih udih.

Ali vas vaše cepljenje še ščiti pred tetanusom?

Otroci do drugega leta so cepljeni štirikrat, v šolski dobi še dvakrat, nato pa so potrebni **POŽIVITVENI ODMERKI NA 10 LET** (1 doza cepiva).

Za vas je zelo važno, da preverite, kdaj ste nazadnje prejeli poživitveni odmerek.

Morda vas je naj opozoril in vas cepil osebni zdravnik ali pa ste cepivo prejeli zaradi poškodbe. Mogoče pa niste bili cepljeni že 20, 30 let?

Prihaja pomlad, ko bomo spet več zunaj in bomo tudi delali na vrtu. Vabim vas, da pred tem preverite vašo zaščito proti tetanusu.

ČE JE OD VAŠEGA ZADNJEGA CEPLJENJA PRETEKLO:

- **10 LET: LE POŽIVITVENI ODMEREK (1X)**
- **VEČ KOT 10 LET: PONOVNO OSNOVNO CEPLJENJE (3X)**

V obeh primerih se obrnite na vašega osebnega zdravnika s prošnjo za cepljenje.

Cepljenje je brezplačno (krito iz sredstev zdravstvenega zavarovanja), neželeni učinki so redki. To je večinoma le reakcija na mestu vboda (na rami) kot na primer rdečina, oteklina, bolečina, ki pa mine v nekaj dneh.

Pa lepo pomlad!

Ana Švigelj, dr. med., Zdravstveni dom Vrhnika

Marec 2009